

Odešel Oldřich Mikšík (21. 9. 1930 – 29. 8. 2009)

29. srpna 2009 zemřel náhle ve věku nedožitých 79 let prof. PhDr. Oldřich Mikšík, DrSc. Odešel jeden z předních českých psychologů, který svou rozmanitou a mnohostrannou pedagogickou, vědeckovýzkumnou i vědeckoorganizační činností významně přispěl rozvoji psychologie u nás.

Oldřich Mikšík byl výborným vysokoškolským učitelem. Jeho původní učitelské povolání jako by předznamenalo i pozdější zaujetí vysokoškolským pedagogickým působením, zejména na katedře psychologie FF UK v Praze. Přednášel obecnou psychologii, psychologii osobnosti a psychologickou metodologii, ke kterým připravil a postupně inovoval kvalitní učební texty. Pedagogickým účelům dobře posloužily i jeho významné monografie.

Také vědeckovýzkumná činnost Oldřicha Mikšíka byla důležitou osou jeho odborných aktivit. Kromě specifických armádních výzkumů lze v ní rozlišit několik vzájemně spjatých problémových okruhů. Prvním je psychologická problematika odolnosti vůči zátěži a stresovým situacím. V tomto okruhu připomeňme zejména dva výzkumné programy, v nichž dosáhl výsledků uznávaných v mezinárodním měřítku. Jedním byl jeho výzkum psychologických aspektů zátěže v podmínkách vysokohorské expedice. Osobně se v roce 1967 zúčastnil horolezecké expedice na Hindúkuš, kde sledoval působení vysokohorského klimatu a zátěže na psychiku horolezců. Druhým výzkumným směrem byla účast na mezinárodním vědeckém programu Interkosmos, kde se mimo jiné podílel na přípravě prvního československého kosmonauta. Dále se věnoval sociálně psychologickým jevům v mimořádných psychických zátěžích hromadné povahy. Výsledky předložil v publikaci „Psychologie hromadného chování“ (1977 a 1982) a zejména pak v monografii „Hromadné psychické jevy: psychologie hromadného chování“ (2005).

Dalším velmi významným okruhem jeho vědeckovýzkumné činnosti a určitým vyústěním jeho celoživotního badatelského úsilí je psychologie osobnosti, představovaná čtyřmi na sebe navazujícími monografiemi: „Psychická integrita osobnosti“ (1985), „Psychologické teorie osobnosti“ (1999, 2007), „Psychologická charakteristika osobnosti“ (2001, 2007) a „Psychika osobnosti v období závažných životních a společenských změn“ (2009). Psychiku osobnosti přesvědčivě charakterizuje jako otevřený interakční systém v celé řadě adekvátních souvislostí.

V návaznosti na uvedené pojetí psychologie osobnosti Oldřich Mikšík nastiňuje možnosti

a limity teoretického a metodologického přístupu k osobnosti z psychologického úhlu pohledu. Systematicky rozpracovával diagnostiku osobnosti – je autorem celé řady diagnostických nástrojů, které jsou hojně využívány v praxi. Jde o testové baterie IHAVEZ, SUPOS, PSYCHOLAB a SPIDO, na které později navázaly baterie DIAROS, PASKO, SPARO a SUPSO.

Oldřich Mikšík byl psychologem s vysokými teoretickými a metodologickými nároky, s výrazným smyslem pro tvořivou koncepční činnost i pro spojení s potřebami praxe. Pro kolegy i studenty byl vzorem čínorodého člověka plného životního elánu a pro mnohé nezapomenutelným přítelem.

Ilona Gillernová, Jaromír Janoušek